

***«Система роботи
класного керівника з
патріотичного
виховання»***

Підготувала ЗДЗВР Неручек І.З.

2015 р.

Ураховуючи суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо. Навчальний заклад має стати для кожної дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Патріотизм (від латинського *patria* – країна, вітчизна, батьківщина) – це любов і відданість Батьківщині, прагнення своїми діями служити її інтересам. Історичне джерело патріотизму – це формування зв'язків з рідною землею, рідною мовою, народними традиціями, звичаями та культурою.

Нині патріотизм покликаний дати новий імпульс духовному оздоровленню народу, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, розквіту національної самосвідомості і ґрунтується на визнанні пріоритету прав людини.

Визначальною рисою українського патріотизму має бути його дієвість, спроможна перетворювати почуття в конкретні справи та вчинки на користь держави. Справжній патріот повинен мати активну життєву позицію, своїми справами та способом життя сприяти якісним змінам ситуації в країні на краще. Для формування такої свідомості особистості має бути успішно реалізована цілісна система патріотичного виховання, яка практично за останній рік сформувалася в нашій школі.

В організації виховної роботи враховується визначення базового поняття:

- **патріотичне виховання** – це комплексна, системна й цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, школи, інших соціальних інститутів щодо формування високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про своє і народне благо, готовності до розбудови демократії, виконання громадянського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, прагнення цілісності, незалежності України, сприяння єднанню українського народу, громадянському миру та згоді в суспільстві.

В основу патріотичного виховання покладені історичні й культурні цінності, традиції і звичаї народу, значення яких зростає в умовах європейської інтеграції України. У зв'язку з цим патріотичне виховання є важливим державним завданням.

Мета патріотичного виховання переплітається із завданнями соціалізації й індивідуалізації особистості, які на сьогодні полягають у тому, щоби розвивати в учня позитивні загальнолюдські якості, сприяти його адаптації в суспільному житті. Сьогодні потрібно подолати педагогічні стереотипи на основі переходу від окремих напрямів виховання до розроблення, проектування й моделювання перспективних виховних систем закладів освіти.

Історично українська школа завжди була осередком місцевої громади. Сучасна суспільно-політична ситуація в Україні вимагає відтворити цей досвід. Отже, школа має виховувати соціально адаптовану та громадсько орієнтовану особистість, яка після закінчення школи успішно знайде своє місце в житті. Для цього доцільно шкільне мікросередовище сполучили з реальною дійсністю. Саме громадсько активна школа включає в урочну та позаурочну діяльність реальне життя, створюючи тим самим

єдине поле громадянського виховання не лише учнів, а й усіх учасників освітнього процесу. У результаті відбувається комплексне, системне виховання громадянина.

Основне виховне завдання школи: *“Виховати громадянина України, особистості здатної до самовизначення, самовдосконалення самореалізації.”*

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 року № 1243 вся виховна робота навчального закладу направлена на реалізацію Програми "Основні орієнтири виховання учнів 1 - 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів" та виконання наказів та листів МО:

Спільний наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту України, Міністерства оборони України, Міністерства культури і туризму України, Міністерства освіти і науки України

«Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді» від 27.10.2009

Накази Міністерства освіти і науки України

1. «Про затвердження Рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України» від 07.09.2000 № 439
2. «Про затвердження Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура») від 13.06.2012 № 687
3. «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» від 27.10.2014 № 1232

Листи Міністерства освіти і науки України

1. «Про методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2014-2015 навчальному році» від 25.07.2014 № 1/9-376
2. «Про Всеукраїнську акцію «Лист пораненому» від 04.08.2014 № 1/9-392
3. «Про проведення Уроків мужності» від 13.08.2014 № 1/9-412
4. Про відзначення 70-ї річниці вигнання нацистських окупантів з України» з додатком «Методичні матеріали щодо вшанування 70-ї річниці вигнання нацистських окупантів з України» від 17.10.2014 № 1/9-543

Метою є створення цілісної моделі виховної системи на основі громадянських і загальнолюдських цінностей як орієнтовної для проектування моделей виховних систем у навчальних закладах.

Аналізуючи основні орієнтири виховання: ціннісне ставлення до себе, ціннісне ставлення до суспільства і держави, ціннісне ставлення до людей, ціннісне ставлення до праці, ціннісне ставлення до природи, ціннісне ставлення до мистецтва - можна сказати, що ми виховуємо майбутнього громадянина держави, патріота своєї Батьківщини.

Патріотизм виявляється в любові до Батьківщини, свого народу, турботі про його благо, сприянні становленню й утвердженню України як суверенної, правової, демократичної, соціальної держави, готовності відстояти її незалежність, служити і захищати її, розділити свою долю з її долею, повазі до українських звичаїв і обрядів, досконалому володінні українською мовою.

Патріотичне виховання підростаючого покоління - пріоритетний напрям виховання. Воно включає в себе:

- виховання почуття патріотизму;
- почуття любові до свого рідного краю, народу, традицій, звичаїв;
- моральних, духовних, історико-культурних цінностей;
- високої мовної культури;

- шанобливого ставлення до державної символіки;
- правил та норм поведінки, соціально важливих для суспільства;
- активної життєвої позиції щодо негативних проявів у соціумі;
- толерантного ставлення до історії та культури інших народностей, які проживають в Україні;
- шанування героїв України;
- знання і повага законів України;
- участь у самоврядуванні закладу;
- здійснення пошукової та волонтерської роботи;
- туристично-краєзнавчої роботи, тощо.

Становлення учня як громадянина та патріота – актуальна проблема сьогодення. Цей процес відбувається під час виховання та представляє цілий комплекс заходів, спрямованих на формування людини як особистості. Виховання дітей шкільного віку здійснюється в процесі навчальної та виховної роботи в школі та за її межами, формуючи свідому, активну, корисну для суспільства особистість.

Провідна роль у цьому процесі належить **класному керівнику**.

Ефективність патріотичного виховання в системі виховної роботи класного колективу значною мірою залежить від спрямованості виховного процесу, методів і форм його організації.

Пріоритетну роль відводиться активним методам, застосування яких ґрунтується на демократичному стилі взаємодії, сприяє формуванню критичного мислення, ініціативи й творчості. До таких **методів** відносять: соціально-проектна діяльність, ситуаційно-рольові ігри, метод відкритої трибуни, соціально-психологічні тренінги, інтелектуальні аукціони, ігри-драматизації, створення проблемних ситуацій та ситуацій успіху, аналіз конфліктів і моделей стилів поведінки.

Слід зазначити, що базовим інститутом у системі формування патріотизму є **сім'я**. Саме в ній створюється психологічна основа орієнтації майбутнього громадянина, закладаються перші поняття про «малу Батьківщину». Розповіді й бесіди-спогади про патріотичні справи батьків, міркування над минулим Батьківщини є одночасно й уроками мужності для дітей, і передачею естафети від покоління до покоління, зв'язком часів. У такі хвилини діти почувають себе єдиним цілим, невіддільним від героїчного минулого своїх дідів, батьків і матерів. Ми залучаємо батьків учнів, до активної участі у навчально-виховному процесі, організації та проведенні пізнавальних виховних заходів. Батьки стали не тільки гостями на заходах, не тільки спостерігачами за здобутками їх дітей, вони безпосередньо впливають на формування молодого покоління своїм досвідом та своїм прикладом.

Однією з форм позаурочної роботи стала зустріч з учасниками подій на Сході України.

Під час проведення виховних заходів із учнівською молоддю класні керівники використовують навчальні дебати, диспути, що є важливим засобом розвитку в учнів критичного мислення та навичок аргументованого висловлювання.

Характер ціннісного ставлення особистості до суспільства та держави змінюється з віком. Тому класні керівники враховують вікові особливості учнів.

У молодшому шкільному віці формують здатність дитини пізнавати себе як члена сім'ї; дитячого угруповання; учня, жителя міста чи села; виховують у неї любов до рідного дому, школи, вулиці, своєї країни, її природи, рідного слова, побуту, традицій тощо.

У підлітковому віці виховується духовно осмислений патріотизм, який об'єднує любов до свого народу, нації, Батьківщини з почуттям поваги до інших народів, своїх і чужих прав і свобод.

У старшому шкільному віці пріоритетними рисами ціннісного ставлення до Батьківщини є відповідальність і дієвість. Старшокласники не тільки ідентифікують себе з українським народом, але хочуть жити в Україні, пов'язати з нею свою долю, служити Вітчизні на шляху її становлення як суверенної і незалежної, демократичної, правової і соціальної держави; поважати Конституцію України і виконувати норми законів; дбайливо ставитися до етичної культури народу України; володіти рідною та державною мовами; визнавати пріоритети прав людини, поважати свободу, демократію, справедливість.

Отже, для забезпечення завдань патріотичного виховання в планах виховної роботи класних керівників заплановані та проведені такі виховні справи:

З метою організації патріотичного виховання учнівської молоді проведено різноманітні заходи ,які сформувалися у певну систему:
Тематичні тижні:

1.Тиждень Незалежності:

- Перший урок на тему«Україна –єдина країна »
- Флешмоб «Миру –так!!!»
- Акція «Допоможи батальйону «Тернопіль»»:
 - «Мій лист до солдата»
 - «Малюнок для воїна»
 - « Мій ангелик порятує солдата»
- Акція « Барви моєї вишиванки»
- Акція «Заквітчаймо рідну школу»
- Виставка малюнків «Моя країна -Україна»
- Презентація «Мальовничі куточки нашого міста»
- Виставка малюнків на асфальті «Ми за мир!»
- Інформаційно-просвітницька година

«День Незалежності. Етапи становлення.»

- Година державності «Символи моєї держави»
- Усний журнал „ Рослини – символи України “
- Круглий стіл « Я і Україна»
- Хвилини української звитяги

Загальношкільна лінійка. « Ніхто не забутий,ніщо не забуто»

День пам'яті жертв голодоморів і політичних репресій :

- 3ш лінійка «Свіча пам'яті»

2.Уроки української звитяги.(Уроки мужності):

«Прости нас, пам'ятає ,прости ...» «Будемо гідні слави героїв».» « Можна все на світі вибирати ,сину, вибрати не можна тільки Батьківщину...» «Шануємо патріотичні традиції нашого народу.» «Нехай не розмежованою останеться

навіки...» .«Революція Гідності –урок на все життя» «Шевченко –перший патріот України» «Шматок землі, ти зवेशся Україною.

Ти був до нас. Ти будеш після нас.»*Л. Костенко* «« Герої живуть поряд...»

Окремої уваги заслуговує волонтерська діяльність педагогів, учнів, батьків, яка через конкретну, практичну діяльність сприяє встановленню соціальних зв'язків, опануванню дітьми новими навичками, формуванню у них прагнення до відповідальної патріотичної поведінки, моральних і духовних якостей, світогляду справжнього громадянина України.

3.Загальношкільна акція «Ми сильні ,коли ми разом...»

4.Зустрічі з воїнами АТО (5-Б-Биков П. ,5-А кл.-Іванов С.,7-Б-Ткачуком М.,
7-В-Харчуком Д.,зустріч з полону Гавради І.)

5.Участь у патріотичних флеш-мобах «Миру –так!!!» , « Наречемось України вірними синами»

6.Участь у обласних конкурсах « Свята Покрова», «Молитва за Україну»

Запропоновані виховні справи стали поштовхом до подальшої роботи з об'єднання учнів, педагогів, батьків довкола спільної цінності – територіальної цілісності держави, згуртованості суспільства, розв'язання проблем шляхом діалогу, пошуку загальнонаціонального консенсусу.

Будуть змінюватися часи, школа вирішуватиме нові завдання, проте актуальною є і буде одна проблема – виховання громадянина України, який знає і пам'ятає свій рід, мову материнську, цінує минуле і буде гідно творити майбутнє.

Рішення педагогічної ради на тему:
«Система роботи класного керівника з патріотичного виховання»

1. Роботу класних керівників з патріотичного виховання визнати такою, що забезпечує виконання основного виховного завдання школи та Програми "Основні орієнтири виховання учнів 1 - 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів".
2. Заступнику директора з виховної роботи Неручек І.З.:
 - під час планування виховної роботи 2015-2016 н.р. приділити увагу заходам, які спрямовані на формування в учнів чіткої громадської позиції, національної самосвідомості та високих особистісних моральних якостей ;
 - організувати співпрацю з різними громадськими організаціями
 - сприяти організації різноманітних заходів з патріотичного виховання та створити сторінку патріотичного виховання на сайті школи;
3. Класним керівникам та класоводам школи :
 - урізноманітнити форми роботи з патріотичного виховання учнів та відобразити в планах роботи;
 - виховувати патріотизм учнів на матеріалах із історії держави та сучасного життя країни .
 - продовжити роботу щодо національно-патріотичного , громадянського виховання використовуючи мультимедійні технології.
 - активно залучити до проектної роботи з патріотичного виховання батьків учнів;
 - організувати та проводити зустрічі учнів з відомими людьми Лановеччини та воїнами АТО;
 - створити стенд «Видатні земляки»
4. Педагогу-організатору Зубрицькій Т.В. :
 - проведені заходи узагальнювати, висвітлювати на сторінках шкільного сайту та в районних ЗМІ
 - проводити конкурси патріотичної пісні, патріотичної поезії, патріотичного малюнка, патріотичні флеш-моби;
 - активізувати роботу учнівського самоврядування з даного питання;
 - оформити інформаційно-ілюстративний стенд "Маленька людина в історії моєї Батьківщини"